

Tampereen kaupunki

Nuolialantien asemakaavan nro 8951 luontoselvityksen päivitys

29.5.2024

FCG Finnish Consulting Group Oy

20.5.2024

P48236

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Selvitysalue	1
3 Menetelmät ja aineisto	2
3.1 Lähtötiedot	2
3.2 Lajiston ja luontokohteiden arvottaminen.....	3
3.3 Maastoinventoinnit.....	6
3.3.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys	6
3.3.2 Liito-oravaselvitys.....	6
3.4 Epävarmuustekijät	6
4 Tulokset	7
4.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys.....	7
4.1.1 Kasvillisuuden yleiskuvaus.....	7
4.1.2 Arvokkaat kasvillisuus- ja luontotyyppikohteet ja huomionarvoiset kasvilajit.....	8
4.1.3 Haitalliset vieraskasvilajit	10
4.2 Liito-oravaselvitys	10
4.3 Ekologiset yhteydet.....	10
5 Johtopäätökset ja suositukset	11
6 Lähteet	12

Paikkatietoaineistot:

Pohjakartat © Maanmittauslaitos 2024

Kasvupaikkatiedot © Luonnonvarakeskus 2024

Raportin valokuvat © FCG Finnish Consulting Group Oy, kannen kuva: Pihlajakatu ja Rantaperkiön kentän reunan puus-
toa.

FCG Finnish Consulting Group Oy Osmontie 34, PL 950, 00601 Helsinki p. 010 4090, www.fcg.fi

FCG Finnish Consulting Group Oy

29.5.2024

Nuolialantien asemakaavan nro 8951 luontoselvityksen päivitys

1 Johdanto

Tässä työssä on laadittu luontoselvityksen päivitys Nuolialantien asemakaavan nro 8951 laajennuksen takia. Selvitys käsittää kasvillisuus- ja luontotyypiselvityksen sekä liito-oravaselvityksen.

Selvityksen johtopäätöksenä on esitetty tiivistetysti alueen luontoarvot sekä niitä koskevat toimintasuositukset alueiden käytöstä ja hoidosta. Selvityksen lähtökohtana on, että alueen suunnittelussa voidaan huomioida luontoarvojen kannalta merkittävät alueet sekä edistää niiden ominaispiirteiden säilymistä. Nämä tavoitteet on mainittu maankäyttö- ja rakennuslaissa. Selvityksestä ja raportoinnista on vastannut FM biologi Arto Kalpa FCG Finnish Consulting Group Oy:stä.

2 Selvitysalue

Suunnittelualue sijaitsee Rantaperkiössä ja on kooltaan noin 3000 m² (Kuva 1). Tämä asemakaava-alueen laajennusosa käsittää Rantaperkiön kentän reuna-alueen. Kohteeseen kuuluu Pihlajankatu ja sen varren puustoinen ja osin niittymäinen alue.

29.5.2024

Kuva 1. Selvitysalueen rajaus ja sijainti. Sinisellä värillä rajattu alue on tässä työssä tarkasteltava Nuottatien asemakaavan laajennusalue, joka ei kuulunut kesän 2023 luontoselvityksen rajaukseen.

3 Menetelmät ja aineisto

3.1 Lähtötiedot

Selvityksen työvaiheet olivat lähtöaineiston koonti ja analysointi, maastoinventoinnit sekä raportointi.

Selvitystä laadittaessa on otettu huomioon ympäristöviranomaisten antama yleinen ohjeistus:

- Mäkelä, K. & Salo, P. 2023: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen Ympäristökeskus.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Lähtötietona on käytetty Tampereen raitiotien seudullisen yleissuunnitelman tausta-aineistoksi vuonna 2020 laadittua selvitystä:

29.5.2024

Tampereen raitiotien seudullinen yleissuunnitelma, vuoden 2020 luontoselvitykset (Ramboll 2020).

Lähtötietoina on käytetty myös mm. seuraavia lähteitä:

- Tampereen kaupungin WFS- rajapinnat, joista tärkeimmät selvityksen kannalta:
 - Arvokkaat kasvialueet (Tampereen arvokkaat luontokohteet 2003)
 - Arvokkaat lajihavaintoalueet (useita selvityksiä, mm. Kosonen, L. 1997)
 - Arvokkaat lajihavainnot, pisteet (useita selvityksiä)
 - Avainbiotoopit (useita selvityksiä, mm. Ritari, E. 2020)
 - Lahokaviosammalhavainnot (useita selvityksiä, mm. FCG 2021)
 - Vieraslajihavainnot (mm. kansalaishavainnot)
 - Kantakaupungin liito-oravaselvitys 2016 (Tampereen kaupunki 2016)
 - Lähteet (useita selvityksiä)
 - Pienvesien luonnontilaiset uomat
 - Uomien luontoarvokeskittymät eli hot spot -alueet (Kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvitys 2022)
- Metsäkeskuksen metsävaratiedot, ml. metsälain 10 § mukaiset kohteet.
- Avoin tieto –palvelu (Suomen ympäristökeskus 2024)
- Suomen ympäristökeskuksen Avoin tieto -palvelu 2024
- Lajitietokannan havainnot (Laji.fi). Viranomaisportaalin aineistopyyntö: 23.5.2024/HBF.88836, joka sisältää myös EU:ssa haitallisiksi säädetty vieraslajit (EU:n vieraslajiluettelo) ja kansallisesti haitallisiksi säädetty vieraslajit (Kansallinen vieraslajiluettelo)

3.2 Lajiston ja luontokohteiden arvottaminen

Arvokkaiksi luontotyypeiksi luetaan kohteet, joiden olemassaolo merkittävästi lisää alueen luontoarvoja. Arvokkaalla luontotyyppillä esiintyy usein myös arvokasta eliölajistoa. Merkittävimmät tällaiset ympäristötyypit on lueteltu Suomen luonnonsuojelulaissa (LSL 64 §) ja niiden olemassaolo on lailla turvattu sen jälkeen, kun alueellinen ELY-keskus on tehnyt niistä rajauspäätöksen ja saattanut sen maanomistajan tiedoksi. Metsälaki (Metsäl 10 §) määrittelee metsätaloustoimissa huomioon otettavia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, jotka ilmentävät luonnon monimuotoisuutta talousmetsäalueilla. Metsälakia ei sovelleta asemakaava-alueilla, mutta metsälain määrittely luontokohteista toimii indikaattorina alueellisista luontoarvoista. Vesilain suojeltavat vesiluontotyyppit on esitetty vesilain (587/2011) 2. luvun 11 §:ssä.

Työssä käytetty luontotyyppien uhanalaisuusluokitus pohjautuu Suomen luontotyyppien uusimpaan uhanalaisarviointiin (Raunio & Kontula (toim.) 2018). Uhanalaisten luontotyyppien arvioinnissa käytetyt uhanalaisluokat vastaavat pääpiirteissään lajien uhanalaisuustarkastelussa käytettyä luokittelua. Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) luontotyyppit.

Työssä käytetty lajien uhanalaisuusluokitus perustuu uusimpaan uhanalaisuusarviointiin, joka on päivitetty vuonna 2019 (Hyvärinen ym. (toim.) 2019). Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja.

29.5.2024

Maastoinventointien yhteydessä havainnoitiin myös Euroopan Unionin luontodirektiivin (92/43/ETY) (erityisesti luontodirektiivin liitteen IV(a)) lajeja. Liitteessä IV(a) on eläin- ja liitteessä IV(b) kasvilajeja, jotka ovat tiukasti suojeltuja myös luonnonsuojelualueiden ulkopuolella. Näitä ovat esimerkiksi liito-orava ja kaikki lepakkolajit. Liitteen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty automaattisesti, ilman erillistä suojelupäätöstäkin.

Luontokohteiden arvotuskriteereinä käytettiin kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta, luonnon monimuotoisuutta lajitasolla sekä kohteen toiminnallista merkitystä lajistolle. Luontokohteiden arvoluokitus pohjautuu seuraavaan ”Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointiopas - tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle” -oppaan mukaiseen jaotukseen (Mäkelä & Salo (toim.) 2023):

Luokittelussa käytetyt arvoluokat ovat:

Luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet

Luokkaan 1 kuulumiseen ei sisälly tapauskohtaista harkintaa, sillä luokan kriteerinä on lainsäädännön antama turva kohteelle.

Luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Luokan kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä. Luokan kriteerejä ovat esimerkiksi alueen tärkeys ekologisen verkoston kannalta sekä luontotyyppien ja lajien uhanalaisuus, hallinnollinen asema ja esiintymien merkittävyys. Luokkaan kuuluvat muun muassa luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet, uhanalaisten luontotyyppien ja lajien merkittävät esiintymät sekä luontodirektiivin luontotyyppien merkittävät esiintymät.

Myös lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet kuuluvat tähän luokkaan. Luokkaan kuulumisen edellyttää aina tapauskohtaista harkintaa. Ekologinen verkosto voi olla alueelle lisäarvoa tuova elementti: arvoluokkaan 3 muuten sijoittuvat kohteet voidaan sijoittaa arvoluokkaan 2, jos ne ovat lisäksi ekologisen verkoston kannalta tärkeitä. Pääosa luokan 2 kohteista on aina huomioitavia. Näiden lisäksi luokkaan kuuluu maakuntatasolla sekä yksityiskohtaisemman suunnittelun tasolla huomioitavia kohteita.

Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Luokan 3 kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä. Luokkaan kuuluvat mm. ekologisen verkoston kannalta tärkeitä kohteet.

Luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat muut huomionarvoiset kohteet

Luokan 4 kohteilla esiintyy erilaisia monimuotoisuutta tukevia luonnonarvoja. Luokan kohteet ovat usein paikallisesti tärkeitä, ja niiden huomioimisessa tarvitaan muita luokkia enemmän tapauskohtaista soveltamista.

Tavanomainen luonto

Arvoluokat 1–4 eivät kata kaikkia alueita, vaan niiden ulkopuolelle jää niin sanottua tavanomaista luontoa, esimerkiksi sellaista metsätalouden piirissä olevaa talousmetsää tai metsäojitettua suota,

29.5.2024

jolla ei katsota olevan erityistä arvoa luonnon monimuotoisuudelle tai ekologisille yhteyksille. Tavanomaisella luonnolla voi kuitenkin olla suunnittelussa erikseen huomioon otettavaa arvoa esimerkiksi virkistysalueena.

Kuhunkin arvoluokkaan kuuluvat kohteet esitetään kolmessa toisiaan täydentävässä kategoriassa (taulukko 1):

- aina huomioitavat kohteet
- näiden lisäksi yleispiirteisessä maakuntatason suunnittelussa huomioitavat kohteet
- edellisten lisäksi yksityiskohtaisen tason suunnittelussa (osa)yleis- ja asemakaavoissa sekä hankkeissa huomioitavat kohteet.

Taulukko 1. Arvottamisessa erotettavat arvoluokat ja niihin kuuluvat kohteet (Mäkelä & Salo 2023)

Arvoluokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet	Arvoluokka 2: Erityisen tärkeät kohteet	Arvoluokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	Arvoluokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Aina huomioitavat <ul style="list-style-type: none"> • Luonnonsuojelualueet • Natura 2000 -alueet • Suojeluun varatut alueet • LSL:lla suojeltujen luontotyyppienrajatut esiintymät • LSL:n tiukasti suojeltujen luonto-tyyppien esiintymät • Vesilain suojellut luontotyytit • Luontodirektiivin liitteen IV a lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat • Luontodirektiivin liitteen IV b kasvilajien esiintymispaikat • LSL:n erityisesti suojeltavien lajien rajatut esiintymispaikat • Luontodirektiivin liitteen II lajien sekä lintudirektiivin liitteen I lajien ja niitä vastaavien muuttolintujen rajatut esiintymispaikat • LSL 73 § suurten petolintujen toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä olevat pesäpuut 	Aina huomioitavat <ul style="list-style-type: none"> • Valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹ • Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet² • Uhanalaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien merkittävät esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet³ 	Aina huomioitavat <ul style="list-style-type: none"> • Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat muut kokonaisuudet² 	Aina huomioitavat <ul style="list-style-type: none"> • Ekologisia yhteyksiä tukevat kohteet
Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat	Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat <ul style="list-style-type: none"> • Maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹ 	Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat <ul style="list-style-type: none"> • Maakunnalle ominaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Maakunnan vastuulajien merkittävät esiintymät 	Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat
Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat <ul style="list-style-type: none"> • Luontodirektiivin liitteen IV a lajien tärkeät kulkuyhteydet ja siirtymäreitit • LSL 95 §:n luonnonmuistomerkit 	Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat <ul style="list-style-type: none"> • LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät • Luontodirektiivin liitteen II lajien rajaamattomat merkittävät esiintymispaikat • Lepakoille tärkeät saalistusalueet⁴ 	Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat <ul style="list-style-type: none"> • Paikallisesti arvokkaat luontokohteet¹ • Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien muut esiintymät • Uhanalaisten lajien muut esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille tärkeät kohteet³ • Luontodirektiivin liitteen II lajien muut esiintymispaikat 	Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat <ul style="list-style-type: none"> • Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät⁵ • Alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymät⁵ • Kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja • Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt • Muut monimuotoisuutta tukevat kohteet

* hävittämiskiellosta poiketen (LSL 82 § yleispoikkeus) aluetta saa käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan ja rakennuksia sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Yleispoikkeus ei koske teollisen mittakaavan toimintaa.

¹ ennalta tunnetut, aiemmin tehdyissä selvityksissä rajatut kohteet

² erityisesti huomioitavien ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja/tai lajien muodostamat kokonaisuudet

³ pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisalueet sekä metson ja teeren soidinpaikat

⁴ sopimus Euroopan lepakoiden suojelusta (EUROBATS)

⁵ tapauskohtainen asiantuntijatulkinta arvoluokasta

29.5.2024

3.3 Maastoinventoinnit

3.3.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys

Selvitysalueen kasvillisuutta ja luontotyyppijä inventoitiin 16.5.2024. Maastotöistä vastasi biologi FM Arto Kalpa.

Työn tavoitteena oli selvittää alueella esiintyvät rauhoitetut, silmälläpidettävät, uhanalaiset tai alueellisesti uhanalaiset kasvilajit sekä muu huomionarvoinen lajisto. Luontotyypeistä selvitettiin uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit sekä metsälain (10 §), vesilain (2. luku 11 §) ja luonnonsuojelulain (64 §) mukaiset suojeltavat luontotyypit sekä muut luontoarvoiltaan merkittävät alueet. Pihapiireihin ei kohdistettu kartoituksia. Työssä on arvioitu myös alueellisesti uhanalaiset lajit ja luontotyypit, sekä valtakunnalliset ja Pirkanmaan vastuulajit ”Pirkanmaan uhanalaiset lajit ja luontotyypit” -julkaisun mukaisesti (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 20/2021). Lahopuun määrää on arvioitu karkeasti Tampereen kaupungin paikkatieto-ohjeen mukaisesti. Selvitysalueen luontotyypit on kuvioitu ja luokiteltu Tampereella käytössä olevan LuTu-luokittelun mukaan ja myös niistä on koottu erillinen paikkatietoaineisto.

3.3.2 Liito-oravaselvitys

Alueen liito-oravakartoitus laadittiin 16.5.2024 tehdyllä selvityskäynnillä. Maastotöistä vastasi biologi FM Arto Kalpa.

Maastoinventoinnit tehtiin liito-oravalle suositeltujen selvitysmenetelmien mukaisesti (Nieminen & Ahola (toim.) 2017). Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan määrittelyä maastossa käytetään puiden juurilta löytyneitä papanoita ja kolopuita (tai muita pesä- ja piilopaikkoja kuten oravan risupesä) että metsän ikää ja puulajisuhteita. Maastossa papanoita etsittiin kaikkien alueen kookkaimpien lehtipuiden ja kuusten tyviltä. Lisäksi arvioitiin liito-oravan liikkumismahdollisuuksia alueella.

3.4 Epävarmuustekijät

Selvitystyön epävarmuustekijät liittyvät luonnon vuotuisen vaihteluun sekä maastoinventointien rajalliseen keston. Inventointitulokset ilmentävät aina hetkellistä luonnon tilaa, joka voi myös jossain määrin vaihdella vuosittain. Alue on pieni ja kokonaisuudessaan rakennettua puistoaluetta, joten lajistossa esiintyvän vuotuisen vaihtelun voidaan olettaa olevan hyvin vähäistä.

Maastoinventoinneista on vastannut inventointimenetelmät, kartoitetun lajiston ja luontotyypit hyvin hallitseva biologi. Kasvilajiston inventoinnin osalta maastotyöt suoritettiin jonkin verran liian varhain eli kasvukausi oli alkanut, mutta lajistosiselvitysten kannalta ajankohta ei ollut vielä kaikkein optimaalinen. Liito-oravaselvitys on puolestaan laadittu oikea-aikaisesti ja yleisesti käytössä olevilla menetelmillä. Selvitykseen ei katsota sisältyvän erityisiä muita epävarmuustekijöitä.

29.5.2024

4 Tulokset

4.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys

4.1.1 Kasvillisuuden yleiskuvaus

Selvitysalue sijaitsee eteläborealisella vyöhykkeellä, tarkemmin Lounaismaan ja Pohjanmaan rannikon alueella (2a). Selvitysalue on suurelta osin voimakkaasti ihmisen muokkaamaa kulttuuriympäristöä. Alue koostuu Rantaperkiön kentän reuna-alueesta ja Pihlajakadusta Nuolialantien ja Koivukujan väliseltä osuudelta.

Alueen puustoon kuuluu enimmäkseen kohteelle luontaisesti levinneitä kuusia, rauduskoivuja, raitoja ja tuomia. Lisäksi puustoon kuuluu vaahtera, pihlaja ja tammi. Pensaista alueella tavataan herukkaa, vadelmaa, ruusua ja katajaa.

Alueen kasvillisuus edustaa melko pitkälle kulttuuriympäristöjen kasvillisuutta, jota tavataan tyypillisesti teiden pientareilla ja istutetuilla nurmialueilla. Alueelle tyypillistä lajistoa edustavat vuohenputki, voikukka, leskenlehti, nokkonen, koiranputki, seittitakiainen, peltokorte, pietaryrtti ja koiranheinä. Puuston alla kasvaa luontaisempaa metsälajistoa edustavat käenkaali, metsäkurjenpolvi ja lehtonurmikka.

Selvitysalueella esiintyy jonkin verran lahoppuuta pystypuina ja maapuinaakin. Alueella ei havaittu uhanalaisia kasvilajeja.

Kuva 2. Rantaperkiön kentän reunaa Koivukujan suunnasta kuvattuna.

29.5.2024

Kuva 3. Puustoisella alueella vuohenputki kasvaa monessa kohtaa valtalajina

4.1.2 Arvokkaat kasvillisuus- ja luontotyyppikohteet ja huomionarvoiset kasvilajit

Selvitysalueelle ei sijoitu luonnonsuojelualueita, Natura 2000-ohjelman kohteita, muita luonnonsuojelualueita tai suojeluohjelmien kohteita (Suomen ympäristökeskus 2024). Alueelle ei sijoitu myöskään muita aiemmin rajattuja arvokohteita kuten valtakunnallisesti arvokkaita moreenimuodostumia, kivikoita tai tuuli- ja rantakerrostumia eikä arvokkaita kallioalueita (Suomen ympäristökeskus 2024) tai muita aiemmissä selvityksissä rajattuja paikallisesti arvokkaita kohteita.

Tarkastelualueelta ei löytynyt maastaselvitysten perusteella uhanalaisia tai luontodirektiivin liitteen IV(b) mukaisia putkilokasvilajeja. Myöskään lähtötietojen perusteella selvitysalueelta ei ollut aiempia havaintoja huomionarvoisesta kasvilajistosta (Lajitietokeskus 2024).

Selvitysalueen puustoinen kuvio voidaan rajata edellä kuvatun oppaan mukaisesti luontokohteena (kuva 5), joka arvoluokka on 4: monimuotoisuutta tukevat kohteet. Luontotyyppinä kohde on lähinnä lehtoa, mutta tyyppittelyä haittaavat kuvion melko pieni koko ja kulttuurivaikutteisuus. Tärkeänä osana arvottamisessa on se, että kuvio toimii ja mahdollistaa ekologisia yhteyksiä, kuten on jo aiemminkin esitetty yleiskaavan viherverkostoselvityksissä.

29.5.2024

Kuva 4. Kohteella kasvaa mm. kookkaita raitoja. Myös lahpuustoa esiintyy sekä maa- että pystypuina.

Kuva 5. Kaava-alueen laajennus ja sen alueelta rajattu luontokohde.

29.5.2024

4.1.3 Haitalliset vieraskasvilajit

Alueelta ei tehty melko varhaisena selvitysjankohtana havaintoja haitallisista vieraskasvilajeista. Alueelta on kuitenkin tiedossa ainakin kahdelta edelliseltä kesältä havainnot jättiputkesta. Havaittu yksilömäärä on jäänyt vain yhteen tai korkeintaan muutamaankin yksilöön. Vuonna 2023 on tehty myös kurtturuusuhavainto ja vuonna 2021 on havaittu japanintatar.

4.2 Liito-oravaselvitys

Selvitysalueella ei havaittu liito-oravan papanoita eikä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Lajitietokeskuksen tai Tampereen kaupungin havaintorekisterin (WFS-rajapinta) havaintojen perusteella selvitysalueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei ole myöskään vanhempia havaintoja lajista. Lähimmät havainnot liito-oravasta ovat noin 300 metrin päässä selvitysalueen pohjoispuolella Rantaperkkiön alueella (Lajitietokeskus 2024), jonka lisäksi kantakaupungin liito-oravaselvityksessä lajille soveltuvaa elinympäristöä on todettu olevan noin sadan metrin etäisyydellä kaava-alueesta, Rantaperkkiön alueella (kuva 6). Kantakaupungin liito-oravaselvityksessä myös Nuolialantien varsi on todettu lajin mahdolliseksi kulkureitiksi (Tampereen kaupunki 2016). Pihlajakatua ei ole esitetty tässä selvityksessä mahdolliseksi kulkureitiksi.

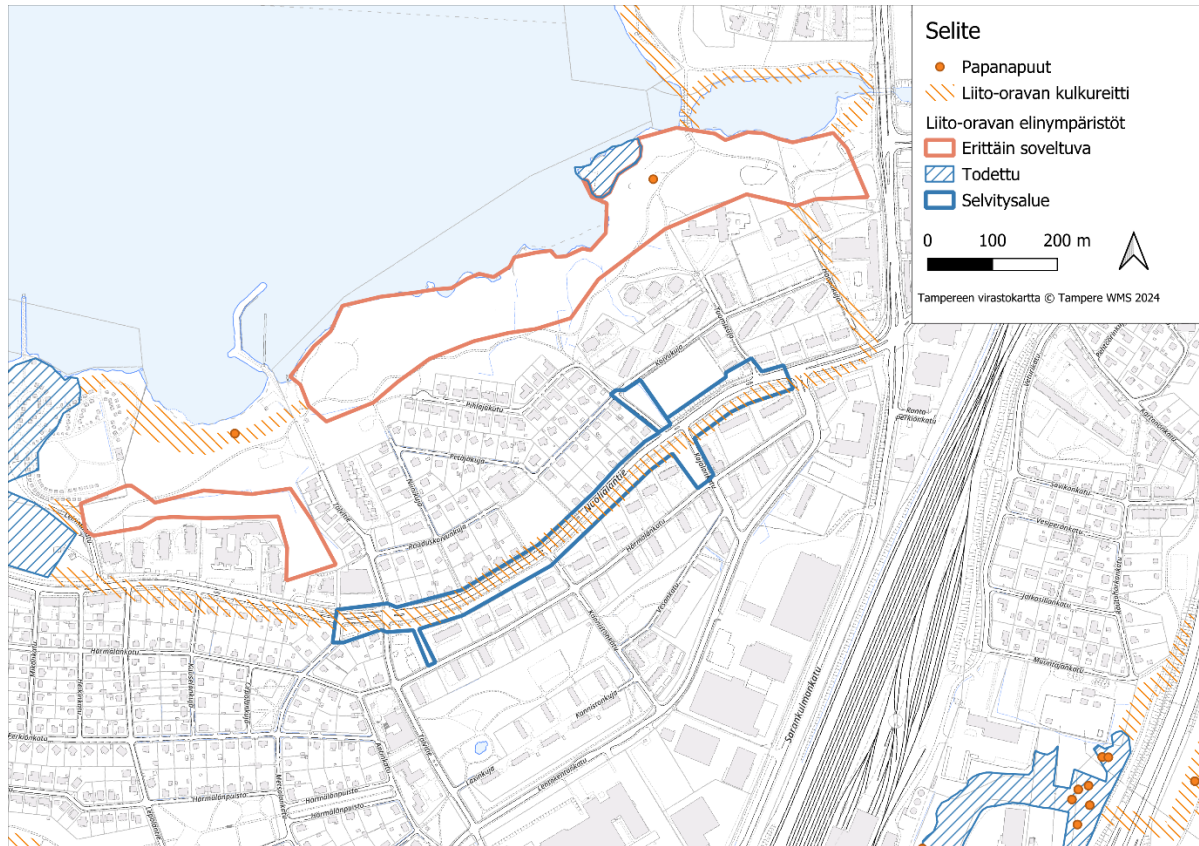
Selvitysalueella ei ole liito-oravan elinalueeksi täysin soveltuvaa ympäristöä. Pihlajakadun ja Rantaperkkiön kentän välisellä puustoisella alueella on lajille melko sopivaakin puustoa, mutta puustoinen vyöhyke jää kuitenkin melko kapeaksi. Alue on kokonaisuudessaan liian avointa lajin pesimäympäristöksi. Liito-orava voi käyttää alueen puita liikkumiseen, mutta kartoituksessa puiden alla ei havaittu liito-oravan papanoita, joka tukisi tätä käsitystä.

4.3 Ekologiset yhteydet

Ekologiset käytävät ovat kulkureittejä, joiden kautta eläimet ja myös kasvit voivat siirtyä alueelta toiselle niille muutoin epäsuotuisien alueiden läpi. Ekologisia käytäviä ovat metsävyöhykkeet, metsäpeltoyhteydet, virtavedet ja muut viherympäristöjen ketjut. Pääsääntöisesti ekologinen käytävä toimii sitä paremmin mitä leveämpi ja parempilaatuinen se on. Tiet, asuinalueet ja muut rakennetut alueet ovat monille lajeille kulkuesteitä, jotka katkaisevat tai heikentävät ekologisen yhteyden toimivuutta. Ekologiset käytävät muodostavat verkoston, joka yhdistää toisiinsa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä ydinalueita, esimerkiksi luonnonsuojelualueita ja laajoja metsäalueita.

Selvitysalue sijoittuu melko tiiviisti rakennetulle alueelle, jolle ei sijoitu yleiskaavaan merkittyjä ekologisia yhteystarpeita tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä ydinalueita. Yleiskaavassa Nuolialantien kaava-alueen kanssa risteää kuitenkin yleiskaavan ohjeellinen virkistysyhteys (pitkin Kojolankatua ja Pihlajakatua), joka yhdistää Rantaperkkiön alueella olevat keskuspuistoverkoston alueet viheralueiden kautta mm. Härmälän Vähäjärven luonnonsuojelualueen kanssa (Kuva 7). Virkistysyhteys tukee myös luonnon monimuotoisuuden säilymistä alueella (Tampereen kaupunki 2020).

29.5.2024

Kuva 6. Koko kaava-alue ja sen lähialueen todettu liito-oravan elinympäristö, lajille soveltuvat elinympäristöt, papanapuut ja mahdolliset kulkureitit.

5 Johtopäätökset ja suositukset

Selvityksen kohteena olevalla alueella voitiin rajata yksi luontokohde. Kohteen kasvillisuus koostuu sekä kohteelle luontaisesti levinneistä lajeista että kaupunkiympäristöjen kulttuurivaikutteista kasvilajeista.

Liito-oravakartoituksessa alueelta ei löydetty liito-oravan papanoita, eikä alue sovellu selvästikään lajin lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Laji voisi käyttää Pihlajakadun reunan puustoisesta kuvion puista liikkumiseen, mutta niiden alla ei esiintynyt papanoita, mikä tukisi tätä liikkumiskäsitystä ja nostaisi kohteen lailla turvatuksi kohteeksi. Alueen maankäytön suunnitteluun kannalta kohde suositellaan kuitenkin vahvasti säilyttämään puustoisena viherkäytävänä. Se vahvistaa ekologisia yhteyksiä ja luo mahdollisuuksia liito-oravan liikkumiselle kohteella ja sen lähiympäristöissä.

Nuolialantien kaava-alueen kanssa risteävä, yleiskaavan ohjeellinen virkistysyhteys tulee huomioida maankäytön suunnittelussa, kuten yleiskaavan kaavamääräyksessä on esitetty: ”Kaavamääräyksen mukaisesti virkistysyhteydet ovat osa kantakaupungin viherrakennekokonaisuutta, ja niitä on kehitettävä luonnon monimuotoisuutta tukevin, latvuspeitteisyydeltään yhtenäisinä ja kaupunkikuvassa hahmotettavina viheryhteyksinä.” Latvuspeittävyuden säilyttämisvelvoite koskee kaavan laajennus

29.5.2024

osan myötä Nuolialantien kanssa risteävän Kojolankadun länsireunan puuston lisäksi myös Pihlajakadun varren puustoista aluetta.

6 Lähteet

- Afry 2022: Tampereen kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvitys – loppuraportti. 50 s.
- FCG 2021: Tampereen laho-kaviosammalselvitys. Loppuraportti. 68 s. + liitteet.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Lajitietokeskus 2024: Aineistopyyntö (23.5.2024/HBF.88836)
- Luonnonsuojelulaki (6/2023) ja -asetus (160/1997).
- Metsäkeskus 2023: Avoimet aineistot. WWW-palvelu: <https://www.metsaan.fi/paikkatietoaineistot> (luettu 9/2023).
- Metsälaki (1996/1093) ja Metsäasetus (1996/1200)
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2023: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen Ympäristökeskus.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. ja Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö. 113 s.
- Suomen ympäristökeskus 2023: Lapio –latauspalvelu. WWW-palvelu: <https://paikkatieto.ymparisto.fi/lapio/latauspalvelu.html> (luettu 09/2022)
- Tampereen kaupunki 2016: Kantakaupungin yleiskaava 2040, Kantakaupungin liito-oravaselvitys 2016. Raportti. 75 s.
- Tampereen kaupunki 2020: Kantakaupungin yleiskaava 2040. Kaavakartat ja kaavaselistus. 172 s.
- Ympäristöministeriö 2017: Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa.
- Ympäristöministeriö 2016: Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025, Ympäristöministeriön raportteja 17, 2016.

29.5.2024

Vesilaki (2011/587)